

Het blauwe goud

Mijn leven is getekend door het blauwe goud. Met nog vage herinneringen aan de kolenkachel uit mijn allervroegste jeugd, ben ik vooral een kind van het olie- en gastijperk.

Het ceremonieel wegdragen van de kolenkachel maakte een eind aan het ochtendritueel van het kachelruijtes schoonwrijven met koude thee, hard met de poker de laatste resten kolen in de aslade rammelen en de nieuwe kolen met de kolenkit buiten ophalen en aansteken. Mijn eerste

van warm water voor het hele huis. Leuk was het om als iemand aan het douchen was met gespeelde onschuld even de warmwaterkraan in de keuken aan te doen en het gillen boven te stoppen met een lachende sorry. In de al bestaande bebouwing concentreerde de gaskachel nog steeds de warmte in de huiskamer en gedurende mijn lagere schooltijd werd ik in de winter wakker met ijsbloemen op de ramen.

Wonder

Pas met het betrekken van een nieuwbouwhuis in het begin van de jaren '70 ontdekten we het wonder van centrale verwarming en was het gedaan met ijsbloemen op de ramen van de slaapkamers. Huiswerk kon nu met gemak op mijn eigen kamer worden gemaakt, in plaats van met zijn allen aan de eetkamertafel in de woonkamer. Ik hoefde niet langer muisstil te zijn als mijn zus verder moest werken aan haar huiswerk of naar de muziek van ouders te luisteren, ik kon immers ook in de winter op mijn eigen kamer gerieflijk naar mijn eigen muziek luisteren en lezen. Het gezinsleven verspreidde zich vanaf die tijd over het hele huis in plaats van de enige ruimte waar het warm was. Niet langer was het de kachel die ons als gezin na het eten bijeenbracht in een ruimte, maar de televisie, waar je overigens ook niet doorheen mocht praten.

Oliecrisis

De oliecrisis van 1973 bracht, zo kort

na de introductie in ons leven van een geheel verwarmd huis, een oud gebruik terug. Volgens minister-president Joop den Uyl werd het nooit meer hetzelfde, maar het eindeloos herhaalde “doe de deur dicht” kende ik uit mijn vroegste jeugd: warmte behouden werd energiebesparing en ook de gordijnen gingen weer even 's avonds dicht. Het verband tussen de centrale verwarming en olie ontging me echter nog, vooral omdat inmiddels duidelijk was dat de vraag “heeft Nederland nog voldoende gas voor de komende vijftig jaren” al zo lang volmondig met ja werd

energie voorgoed gewekt.

Met Sara pas aan mij voorbij getrokken weet ik dat, ondanks onze respectabele leeftijd, het Slochterenveld in mijn verdere leven een belangrijke rol zal blijven spelen, nu om de overgang naar een meer duurzame energievoorziening te vergemakkelijken. Het blauwe goud heeft Nederland veranderd. Het heeft veel kansen gecreëerd, maar misschien ook lui gemaakt. In onze comfortabele kantoren en huizen is het nog moeilijk voor te stellen hoe vijftig jaar geleden energie nog hard werken was en niet voor iedereen vanzelfsprekend. Het heeft in ieder

Door
Coby van der
Linde

sinterklaascadeautjes, zes-spellen-in-een-doos en een boek, zie ik nog naast de zwarte kolenkachel staan, met onze hond Martin wakend over onze chocolade kikkers en speculaaspop. Het harde werk dat verricht moest worden om de ijskoude woonkamer weer enigszins dragelijk warm te maken, werd vervangen door een bruinigrijze gaskachel, die met de druk op een knop harder of zachter ging branden.

Apparaten

Voor mijn moeder was dit het begin van een periode waarin steeds meer huishoudelijke apparaten hun intrede deden, die haar leven een stuk gemakkelijker maakten. Na de gaskachel kwam een minder bewerkelijke wasmachine en centrifuge in huis en de geiser in de keuken werd een betrouwbare bron

beantwoord, dat Slochteren een eindeloze bron leek. Bovendien bleek gas met een vertraging van enige maanden mee te stijgen in waarde met olie, waardoor we in Koeweit aan de Noordzee bleken te wonen. Het Nederlandse welvaartsmodel, dat de gevolgen van de economische problemen in de tweede helft van de jaren '70 en '80 voor Nederland in grote mate wist te verzachten, was te danken aan het blauwe goud. De oliecrisis had mijn interesse voor

geval mijn hele leven bepaald. Nu vol ik de verantwoordelijkheid om met ons resterende gas onze kinderen en kindskinderen nieuwe vruchten van ons blauwe goud te geven. ■

Coby van der Linde is hoofd van het Clingendael International Energy Programme, hoogleraar Geopolitiek en Energiemanagement aan de Rijksuniversiteit Groningen en lid van de Algemene Energieraad.